

Lesnické systémy podporující biodiverzitu

MICHAL KNEIFL

Dokumentované typy

- Přírodě blízké hospodaření
- Dauerwald
- **Přírodě bližší lesnictví**
- **Ekologické lesnictví**
- **Retenční lesnictví**
- **Integrativní lesnictví**
- **System TRIAD**
- **Tradiční (lesnické) managementy**

Přírodě blízké lesnictví - historie

Vzniklo jako alternativa k necitlivému schematickému hospodaření charakteristického monokulturami a holosečemi

- 1950 ANW Německo
- 1960 – 1980: Sdružení kateder pěstování lesa (Slovinsko, Německo, Švýcarsko)
- 1989 – založení PROSILVA EUROPA
- 1994 – Zásady a kritéria přírodě blízkého využívání lesů GREENPEACE
- 1995 – založení PROSILVA BOHEMICA

Přírodě blízké lesnictví – hlavní rysy

- Smíšené lesní porosty
- Nestejnověké lesní porosty
- Biologická automatizace
 - Přirozená obnova
 - Autoregulace
- Těžba jednotlivých stromů, nebo malých skupin
- Hledání rovnovážného vztahu druhové skladby, zásoby, přírůstu a přirozené obnovy
- Ekologicky a ekonomicky odůvodněné stavy spárkaté zvěře

Přírodě blízké lesnictví – příklady v ČR

Hugo Konias (1924 – 1952) Opočensko

Jiří Truhlář (1973 doposud) ŠLP Křtiny (Klepačov a Pokojná Hora)

Demonstrační objekty PROSILVA BOHEMICA

Dauerwald (Les trvale plně tvořivý)

- Alfred Möller (1860 - 1922) definoval pojem Dauerwald a stanovil zásady hospodaření
- Studoval přírodní procesy v brazilských deštných pralesích
- Charakteristický je holistický přístup a zdůraznění komplexní provázanosti lesních ekosystémů
- Josef Konšel (1875 – 1958) počestil Dauerwald na les neustále plně tvořivý)

Dauerwald – hlavní rysy dle Möllera

- zdravá půda s bohatým půdním životem
- Smíšené lesní porosty
- Nestejnověkkost
- Kontinuální zásoba poskytující maximální hodnotovou produkci
- Těžba jednotlivých stromů až maloplošené obnovní prvky do velikosti cca 0,2ha

Dauerwald – příklady v ČR

ŠLP Křtiny – převod od roku 2013

Demonstrační plochy PROSILVA BOHEMICA

Přírodě bližší lesnictví (closer-to-nature)

- Koncept lesnického hospodaření zahrnutý do společné Evropské lesnické strategie do roku 2030
- Vznikl jako studie týmu 17 vědců pod hlavičkou EFI (European Forestry Institute) v roce 2022
- Je prvním uceleným konceptem hospodaření kombinující prvky klasického lesnického hospodaření a přístupů využívaných v ochraně přírody

Natural forest

Far from natural forest

Closer-to-nature forest

Silver fir and beech

Douglas fir, Norway spruce and Beech

Beech, sycamore maple and ash

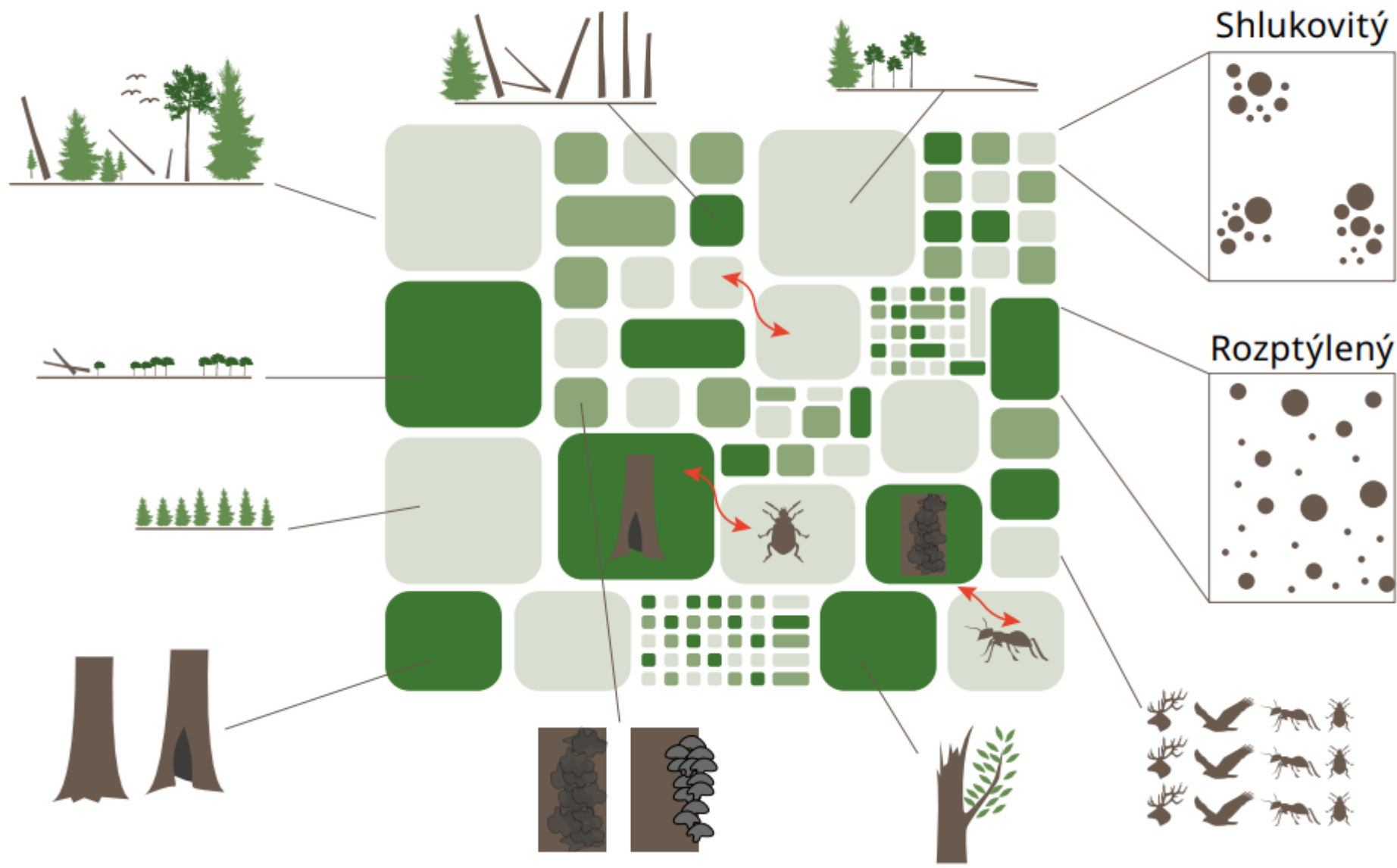
Kontinuita

Komplexnost

Diverzita

Prostorový kontext

Interval

Ekologické lesnictví – příklady aplikace

- Probírky s variabilní intenzitou v jednom porostu
- Imitace maloplošných disturbancí (jednotlivý, nebo skupinový výběr) s redukcí zápoje o 10% jednou za 10 let
- Ponechávání mrtvého dřeva, torz po větrných smrštích, vývratových balů
- Podpora přirozené obnovy včetně hospodářsky neatraktivních dřevin atd.

Ekologické lesnictví – příklady v ČR

Zásahové zóny NP Šumava, Podyjí a další

Demonstrační objekt ekologického lesnictví Samechov (LČR, s. p.)

Retenční lesnictví

Zjednodušená forma ekologického lesnictví.

Omezuje se na ponechávání jednotlivých stromů, nebo jejich skupin při těžbě.

Preferovány jsou habitatové stromy s různými „poškozeními“ a staré stromy.

Aplikováno v severní Americe, Velké Británii, Skandinávských zemích

Integrativní lesnictví

Koncept vznikl v SRN (Ebrach, Bavorské státní lesy)

Základními prvky jsou:

- Vyloučení holosečí
- Těžba jednotlivých stromů
- Přirozená obnovy stanovištně vhodnými domácími dřevinami
- Podpora listnáčů a jedle bělokoré
- Bezzásahová území a plochy dočasně vyloučené z hospodaření
- Ponechávání mrtvého dříví a habitatových stromů

Integrativní lesnictví – tréninkové plochy

Myšlenka integrativního lesnictví byla dále rozvinuta evropským projektem Integrate

Výsledkem je celoevropská síť tréninkových probírkových ploch, kde se lesníci učí vyznačovat zásahy na principu integrativního managementu

V ČR máme několik ploch, na ŠLP zatím jedna, výhledově více.

System TRIAD

TRIAD znamená promyšlené uspořádání krajiny s využitím tří typů managementu:

- Intenzivní produkční hospodářství (např. plantáže, monokultury, holosečné hospodářství)
- Velkoplošná bezzásahová území pro rozvinutí přirozené dynamiky lesních ekosystémů
- Lesy s multifunkčním hospodařením na principu ekologického lesnictví
- Koncept vznikl v roce 1991 v USA na Setkání Asociace amerických lesníků
- System byl vyvinut s cílem zachovat produkční funkci lesů a zároveň minimalizovat negativní dopady na biodiverzitu

Kde se uplatňuje:

- Quebec, Nova Scotia, Elliot State Research Forest Oregon (největší experimentální lesní provoz na světě)

Tradiční (lesnické) managementy

Historické způsoby hospodaření spojované s tzv. světlými lesy:

- Pařeziny (nízké lesy)
- Střední (sdružené) lesy
- Pastva dobytka v lese
- Ořez stromů
- Sběr opadu stromů (sklizeň hrabanky)
- Cílené vypalování
- Toulavá seč (jednotlivé výběry stromů)

Děkuji za pozornost 😊